EVEREST

ece temelkuran

kıyı kitabı

şiir - metin

ECE TEMELKURAN

1973, İzmir doğumlu. Bornova Anadolu Lisesi'ni 1991'de, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni 1995'de bitirdi. İlk yazıları *Patika* dergisinde yayınlandı. 1993'de *Cumhuriyet*'te gazeteciliğe başladı. Kadın hareketi, siyasi tutuklu ve hükümlüler, Güneydoğu sorunu üzerine çalıştı; röportajlar yaptı. Sonra *Bütün Kadınların Kafası Karışıktır* (İletişim, 1996) adlı kitabı yayınlandı. 1996'da Alman hükümeti tarafından yılın gazetecisi seçildi ve Almanya'da kadın hareketi üzerine bir araştırma yaptı. 1997 yılında *Oğlum Kızım Devletim - Evlerden Sokaklara Tutuklu Anneleri* (Metis) adlı araştırma kitabı yayınlandı. Aynı yıl avukatlık ruhsatnamesini aldı ve bu mesleği -henüz- hiç icra etmedi. *Cumhuriyet Dergi* için yaptığı "Bekaret Testi Suçtur" adlı yazısıyla Tabipler Odası Yılın Araştırma Yazısı ödülünü aldı. Yurtiçinde ve dışında çeşitli dergilerde yazılar yazdı, CNN Türk'te muhabirlik yaptı. Daha sonra *İç Kitabı*'nı (Gala, 2000) yazdı. *Yeni Binyıl Pazar*'da başladığı köşe yazarlığını *Milliyet* gazetesinde sürdürüyor.

ECE TEMELKURAN

Kıyı Kitabı

§

Şiir Metin 1

Kıyı Kitabı
Ece Temelkuran

Kapak tasarım: Mithat Çınar
Kapak resmi: Lale Temelkuran

© 2002; Ece Temelkuran
© 2002; bu kitabın yayın hakları
Everest Yayınları'na aittir.

1. Basım: Eylül 2002
ISBN: 975 - 289 - 020 - 2

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık

EVEREST YAYINLARI
Çatalçeşme Sokak No: 52/2 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: 0 212 513 34 20-21 Fax: 0 212 512 33 76
Genel Dağıtım: Alfa, Tel: 0 212 511 53 03 Fax: 0 212 519 33 00
e-posta: everest@alfakitap.com
www.everestyayinlari.com

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

İÇİNDEKİLER

Sunu

I. KAPI
Herhangi bir yolculuk için gerekli şeyler
Bileceklerin 5
Bırakacakların 7
Taşıyacakların 13

II. OVA
Yolcunun hayvan kılığındaki erdemleriyle karşılaşması
Kelebek 19
Siyah Kuğu 22
Boğa 27
Sincap 31
Albatros 35

III. UÇUŞ
Yolcunun gördükleri üzerine düşünceleri
Balık 47

IV. DENİZ
Yolcunun 'gençlik' hayretleri
Kılıçbalığı 55
Denizin başkaları 60

V. ŞEHİR
Yolcunun kalabalıkla karşılaşması
Nadir periler 65
Birinci oyun: Ensen-alnın 68
İkinci oyun: Ensende pençe izi 72
Üçüncü oyun: Pençelerin afyonu 76
Dördüncü oyun: Gecenin çekirdeği 84

VI. EV

Yolcunun sakin durağı

Yedi ağrı 91
Şenlikler 98
Tespihböceği 102
Kıyı evi 105

Sunu 112

KIYI KİTABI

Sunu

Toprağım. Her şeyin altında duruyorum.
Her şey benim üzerimde. Yerkabuğu bile.

Suyum. Akarken çarpacağım taşlardan korkuyorum.
Taşın derisi sıyrılır diye, duruyorum.

Havayım. İçimde rüzgâr eğriliyor. Halbuki görünmüyorum.

...

Ey okuyucu insan! Sen? Sen de böylesin.
Henüz bilmiyor olabilirsin:
Sen, tıpkı benim gibisin.

İnanmak zorundayım sana. Çünkü yok iyi kalpli bir tanrı!
Bu yüzden mecburum insana inanmaya.
Sana!

O yüzden işte; su, toprak, hava olsak da
biri gibi duruyoruz kalabalıkta.

I. KAPI

Herhangi Bir Yolculuk İçin Gerekli Şeyler

BİLECEKLERİN

Söylemiştim oysa; ben gürültüde kalıcı değilim.
Yeniden bir ayrıkotu bulmalıyım içimde.
Yoksa kendimi iyiden iyiye kalabalıktan biri sanabilirim.

Göçe yetişememiş bir kuş kadar üşüyor sağ elim.
Oysa büyük yüzölçümlü cümleler kurmak için
okyanuslar geçecektim.
Dar odaların oyuncak yaygaralarında çok vakit kaybettim.

İçimin ılık, tanıdık seslerini bastırdı kalabalık.
Ancak tek bir gündüzün hükümdarı kâğıtlar üzerine,
her şeyi biliyormuş gibi yapan cümleler kurmanın bedeli bu.
Oysa hiç keyfini sürmedim ki "biri" olmanın.
Nasıl süreyim? Benimle ilgisi olmadı hiç,
bütün bu kalabalıkların "iyi"
dediği şeylerin.

Ben hiç "biri" olamam ki! Olup olabileceğim: Hiçbiri.
Söylemiyorum bunu hiç. "İlan ederler" çünkü.
Bunun bile gürültüsünü ederler. Bunu, gerçekten
"hiçkimse"
olanlar bilirler.

Bugün tekrar yüksek ve geniş yaylalara çıkmak
mecburiyetindeyim.
Dar odalarda çürüttüğüm organımı iyileştirmek için
uzun bir yola gideceğim.
Oralara vardığımda hâlâ çıkıyorsa sesim,
sevgili ana dilime, iç dilime, kendime
yeniden kabulümü dileyeceğim.
İçime, kendime giremezsem
–kendinin dışında kalan herkes gibi– biteceğim.

Bu, bir mecburi yolculuk hikâyesidir.
Yolda anlatılacak bir şey olursa eğer, kim bilir...
Belki şeyler, kendini deyiverir.

BIRAKACAKLARIN

Yolunu arayan bir yolculuksa çıkılacak olan, heybeni doldurmak değildir yapacağın. Olabildiğince boşalt heybeni: Ben'i.

Sende ne çok fazla şey var şimdi. O yüzden gidemiyorsun belki. Tıklım tıklımsın sen; ellerin ana baba günü. Bırak, sıkı sıkı tutmadığında seni bırakıverecek sesleri.

Kurduğun bütün o uzun cümleleri yırtıp yırtıp doldur, burada kalacakların debelenecekleri döşeklere.
Saman cümlelerle dolu döşeklerin emniyetli kucağına ihtiyacı var kalıcı olanların.
Çok kullanılmış cümlelerin güvenliğine ihtiyacı var bu dünyaya yatıya gelenlerin.

Sen bu dünyaya yatıya gelmedin. Gelseydin
bu oyuncak yaygaralarda,
bu dar odalarda küçük bir hükümdarlığa
kanaat eder, rahat ederdin.
Sen, rahat değilsin.

Bütün bu bilmeleri, arsız yağmacılar için bırak geride.
Baksana, keyifleniyorlar, rahat ediyorlar bilince.
Bildiklerinden bahsettikçe mühim şeyler oluyor sanıyorlar
yeryüzünde.

Karanlık köşelerde bilgi biriktiyorlar, düzenli, disiplinli bir
sinsilikle; hava aydınlandığında kullanmak üzere. Bırak
bilmelerini bu evde, bulunca keyiflensinler diye.

Bahsetmenden çok hoşlandıkları o kolay duyguları
lime lime et çıkarken. Kullanılmaz hale getir. Birinin eline
geçebilir çünkü, para eder, tekrar tekrar satarlar bıkmadan.
Hiç tiksinmezler pörsümüş duyguları tıkınmaktan.

Karşılaşmaların anlık yüzlerini iade et sahiplerine.
Onlara geri ver gözlerini.
O gözler sende ne çok başka başka insanlar görmüştü.
Gülmemeye çalış onlara, sanılmış yüzlerini teslim ederken.
Sakın gülme, ciddiye alırlar seni.
Hiçbir şeyi doğru dürüst anlamazlar;
ama, hızla fark ederler kendileriyle alay edildiğini.
Tiksinirsin, düşünürsen sıra bunu anlamaya gelince
ne açıkgöz olabileceklerini.

Bu gülmeleri, içmeleri, gezmeleri de bırak burada. Bırak soğurup dursun kalabalığın çocukları gecenin kaygan, şekerli hallerini. Bu,
mutsuzların eğlenme gayretinin acıklı resmi.

Bu gündüzleri de alma yanına.
Kararsız selamlaşmaların tökezlemeleri,
iyi hesaplanmış karşılaşmaların ödlekliği,
aydınlığın yorucu nezaketleri...
Fena hırpalarlar bunları beceremeyenleri;
kendi yüzlerini izlemeyenleri.

Kötü şeyler olacağı hissini yaratır umut. Sakın alma yanına, uğursuzluğu çağırır. Umut geride kalanlara çok gerekli. Bir şey olacağını sanıyorlar çünkü. Birden bir şey olacağına gizli gizli inanıyorlar hepsi.

Korkaklar kötü bir şey geleceğini söylüyorlar
dünyanın başına. Aptallaştırıcı cesaretiyle övünenler
her şeyin güzel olacağını tekrar ediyorlar.
Birden bir şey olmayacak halbuki.
İnsanlığın zamanı o kadar kendinden ibaret ki!

Anlamak, geçmiş zamanlı bir fiil. Sen geniş zamandasın, ferah bir zamanda. Olmuşların ve olacakların ortak bilgisinin vaktine gitmektesin.

Geniş zamanlı bir bilmek kalıncaya dek sıyır kendini. Bilmekten ibaret bir şey ol sen. Eğer hakikaten bir yolculuğa niyetliysen. Biraz susarsan, bildiğini anlayacaksın birazdan.

Yolculuk kimsesizliktir.

Kimseyi alamazsın yanına.
Avuç içine saklanacak kadar küçük bir şey olsa aşk...
Keşke, saklayıp her yere götürebilsen. "Gönülçelen" hiçbir şey kalmasın üzerinde. Bırak onu, bırak kendi evinde.

Kimse kimsede o kadar yol alamaz.
Sakın bilmediğini söyleme, bilmezden gelme:
Biri en fazla magmasını geçer diğerinin. Sıra çekirdeğe gelince...

Her aşk, çamur gibi bir eriyiğe dönüşür; yol,
insanın çekirdeğine varınca.

Tarif edilmiş her şey, tariflere muhtaç bu dünyada kalacak.
Onların ihtiyacı var buna. Biri bir diğerine karışmıyor
böylece. Hem kolaylaşıyor işleri, hem de vakit geçiriyorlar
işte. Bırak tarif edilmiş kendini burada.
Tarif edilmiş kendin en büyük yükündür senin. Ya da,
kendin sandığın ne varsa...

Şimdi sen bir yolculuk insanısın. Yol olmak üzeresin.
Yolculuk için gerçekten hafiflemelisin.
Yol olmak için hiçkimse olana dek eksilmelisin.
Eksilerek çoğalacağını iyice bilmelisin.

TAŞIYACAKLARIN

Şimdi yanında taşıyabileceğin şeyleri sayayım sana.
İhtiyacın var bunlara.
Yolda hiçbir şey korumayacak seni,
taşıyacaklarından başka.
Taşıyacaklarının hepsi, henüz bilmiyor olabilirsin belki,
gövdenin içinde uyumakta. Taşımak için
bir bir uyandıracaksın onları. Kendini hazırla.

Korkma! Yolculukta ağırlık yapmayacak şeyler bunlar.
Yalnız unutma:

Ağırlık yapmayan her şey hafif değildir aslında.

Deli gözünü alacaksın yanına, kapaksız gözünü,
hiç kurumayan. Sadece bir adım ötesini gören.
Tek bir iz yok takip edeceğin. Elin gitmesin
denenmiş kalp haritalarına. Aklının işaretlediği krokiler de
yardım edemez sana. Yolunu arayan bir yolculuk bu,
güzergâhından ancak adsız kuşları haberdar eden
ve çoktan göçmüşlerin bildiği.

Hayvan burnunu al.
Yanlış yollara sapmanı önleyecek o senin. Sen bir hayvansın,
biçimsiz. Cinsiyetsiz ve uçucu bir hayvan. Gidilmiş, çok
çiğnenmiş yolları kokusundan tanıyan.

Hep uzakta duran bir hayvansın sen, uzakta durarak
korunan. Vahşetin dişlerini kullanamayacak kadar meleksi
ve yara alışverişi yapamayacak kadar ürkeksin.

Olup biteni görebilecek kadar yakında,
vakti gelince kaçabilecek kadar
ötede durmaya karar kıldın bu yüzden.
Ötede durdukça ötelenen birisin sen.
Ötelendikçe
daha geniş bir alanı görebilen.

Kuş ellerini çıkar beyaz tülbentler içinden.
Bir şey anlatacak olursun belki birine,
bir kalp işareti yapacak olursun.
Elsiz kalırsan dilsiz kalırsın.
Sen hep ellerini uçurarak konuşursun.
Bu yüzden hep acemi olursun buralarda.
Ama yolculuklarda...
Belki tül kadınlar, cam ağaçlar, sim çocuklar, hava adamlar çıkar yoluna. Sen çocuk olduğun için
kimi şeylere
dokunarak konuşursun.

Yılan kulaklarını tak başının iki yanına.
Sıcaklığı algılayan, hareketi kollayan kulaklarını. Kulağının içine saklanası bir şey duyarsın belki. Ilık sesler kulağına girip içindeki karı eritir, suyunu içersin.
Bunun kıymetini susamadan bilemezsin.

En biçimli yanaklarını koy yüzüne.
Sen yanaksız düşünemezsin. Elini dayayacak bir yerin olmalı yüzünde, yoksa dalıp gidemezsin. Gördüğün her bir şey üzerine hak ettiği kadar uzun ve derin düşünmelisin.
Sen bunu yanakların olmadan beceremezsin.

Karnını yerleştir gövdenin orta yerine.
Karnın senin en güçlü yerin. Atalarından değişmeden sana ulaştığı için bu kadar ilkel ve güzel olan yanın.
Karnın, yağmur yağdıran gökler kadar kudretli ve derin.
En hayvan, en insan yerin. Lüzumundan fazla insan olmanı engelliyor senin.

Ayaklarını en genç haliyle al yanına.
Kendine aldırmayan ayakların olmalı senin.
Kendilerini düşünmemeli ayakların; uysal ve güçlü olmalı.
Güzelliğin seyir halindeki görüntüsü olmalı parmakların.
Yürüdüğü yollara bakıp övünmemeli, hep yasını tutmalı gidemediklerinin. Genç ama bilge olmalı
ayakların. Yine de bütün bu hallerinin farkında olmamalı, bütün bu hallerin cümlesini kurmamalı parmakların.

En yorgun, en soylu ağzını al yanına.
Sadece en denmesi gerekenleri demeli dudakların. Fazladan bir sese bile tamah etmemeli senin bu yolculuk ağzın.
En kimsesiz seslerinden, en kısık olanını seçip koy ağzına.
Dikkatini çekmemelisin kimsenin. Yanına
ancak büyüklenmeyi hiç bilmeyen ağzını alabilirsin.
Yol ve hakikat karşısında haddini bilmelisin.
Sen, çok konuşanlardan değilsin.

Topladıysan her şeyi, şimdi gitme vakti.

Haydi! Kendine doğru ilk adımını at şimdi.

II. OVA

Yolcunun Hayvan Kılığındaki Erdemleriyle Karşılaşması

KELEBEK

İlk adımımı atar atmaz daha, bir şey gördüm.
Kıpırdadı.
Mor bir böcekti bu. Büyük bir telaş içindeydi. Bir hedefe kilitlenmiş gidiyor, ne otla ne toprakla oyalanıyordu. Yürüyüşüne bakılırsa, kendisi böcekler âleminde önemli bir zat olmalıydı.

Her işareti ciddiye almalı insan.
Yolunu arayan bir yolculuktaysa kişi,
göz gördüğü her şeyin kıymetini bilmeli.
Hem haritasız ve zamansız bir yolcu için
mor zırhlı bir böceği takip etmekten
daha doğru ne olabilir ki?

Kesinlikle mühim adamlarından biri olmalıydı yeraltının. Karanlık koridorlarında yerin, cümle böceğin eğilerek karşıladığı biri olmalıydı ışıldayan mor zırhına bakılırsa. Bir selamını almak için yollarını değiştiren kalabalık karınca gruplarına fazla alışık olmalıydı. Bacaklarındaki tüylerin nereye değse tiksintiyle titremesi göz önüne alınırsa.

Dev, mor zırhı şüphe verecek kadar lekesizdi.
Demek epey leşi vardı ardında.

Kan meşum ve sihirli bir sıvıdır çünkü. Lekesiz kıldığı gibi zırhları, onu içenleri de büyütür diğerlerinin gözlerinde.

Bir merhamet lütfu ile buruşturdu antenlerini. Durup baktığında berbat yüzünü gördüm, ne berbat bir yüzdü o öyle! Elbette, böceklerin kralı olmalıydı bu. Krallık, bir böceğinki kadar küçük bir yüzü bile berbat ederdi çünkü.

Böylece anladım doğru iz üzerinde olduğumu. Gözlerimi çıkarıp soktum toprağın altına. Mor böcek,
bir delikten girdi yeraltı sarayına.

Gördüm ki,
böcekler kendilerini fazla önemseyen bir ciddiyetle koşuşturmaktaydılar oradan oraya. Birer böcek olduklarını, ne olursa olsun böcek kalacaklarını unutmuş
tanrı kırıntıları gibi yuvarlanmaktaydılar
toprağın koridorlarında.

Sonra, biraz daha bakınca anladım bu acele niye.
Aşağıda, orada, toprağın büyük hapishanesinde
bütün kelebekler zapt edilmişti suratsız sivrisineklerce.
Hepsi çırpınarak, toprağı eşeleyerek böylece,
renklerinin görünebileceği aydınlığa varmak için.
Nafile...

Kelebekler, tarihsiz şeyler...
Toprak kadar katı olamayan küçük etlerine zehirli haşeratın
iğneleri değdikçe, kıvranarak, bükülüp eğilerek
tüylerini bırakıyorlar karanlığın dehlizlerine. Kopan tüyleri
yakalayıp boz gardiyan böcekler, yapıştırmaya çalışıyorlar
kendi etlerine. Yapışmayınca tüyler boz bedenlerine
öfkelenip yeniden saldırıyorlar kelebeklere.
Ölü kelebek yığınları,
yerin yasasını değiştiremeden,
yığılıp birbirlerinin üzerine,
toprağa hak ettiğinden daha kıymetli bir gübre
olmak üzere...

Mor böcek emir verdi, gayretkeş ve zehirli askerlerine.
Sanırım beni fark ettiler. Birden hücum ettiler üzerime.
Daha alamadan gözlerimi yerin altından...

SİYAH KUĞU

Belli ki, kafasız askerlerden biri soktu beni gözümden.
Öyle ya, kendimden geçip yuvarlanmış olmalıyım
şu yeşil bayırdan. Yoksa nasıl varabilirdim ki bu ışıklı göle
kendiliğimden? Nasıl da ağrıyor gözlerim şimdi,
izlediği her kıyımda kanayıp,
her kıyımın ardından ağrıyan.

Işıkta yıkamalıyım gözlerimi. Işık kaçan her göz,
kendinde dinlenmeyi ve kendi suyuyla yıkanmayı
öğrenir çünkü.
Tıpkı boyunlarını kendi gövdelerinde uyutmayı
öğrenmek zorunda olan kuğular gibi...

Ben daha aklımdan geçirir geçirmez kuğu olmayı,
gölde siyah bir kuğu.
Suyu sessizce bölerek gölün ortasında durdu.

Beyaz kuğular alışılmış güzellikleriyle hareket etmekteydi.
Kıyı boyunca gidiyordu hepsi.
Erişilebilir, hayran olunabilir,
sözü edilebilir yakınlıktaydılar toprağa.
Siyah kuğu, toprağın her kıyısına eşit uzaklıkta bir noktada.

Mağrur olmayı umursamayacak kadar mağrur,
aklı kendini beğenmekle vakit kaybetmeyecek kadar ötede.
Kendine bakacak olsa boğulacağı için
büyüleyici bir karanlıkta,
bakmamayı daha çok küçükken öğrenmiş olmalıydı
uzaklara.
Kendine bakan siyah kuğuların talihsiz tarihini
mutlaka anlatmış olmalıydı annesi ona.

Derin ve dermansız dertlere dalıp giderler,
kuğulardan siyah olup da kendine bakanlar,
kendine dalanlar.
Beyazlar gibi
avutucu ve hafif bir iyilikle dolu değiller çünkü.
Siyah kuğular
hiç de aydınlık olmayan kendilerine bakarlarsa,
dalarlarsa,
yorulup biterler.

Zarafeti siyahî lanetinden ötürü
mutlu bir hayranlık yaratmayan,
sezdirdiği ürperti yüzünden kolay kolay övülemeyen,
hakkında kalabalık sohbetler yapılamayacağı için
övülesi olduğu üzerinde birleşilemez bir şey olarak,
olup durarak,
durup kalmak kolay iş olmadığından...

Siyah bir kuğu hâlâ yaşıyorsa eğer, mutlaka öğrenmiştir
yaşayadurmayı, dertli ve erken ölmüş annesinden.
Baka baka annesinin kendisini parçalayışına...
Baka baka annesinin diğerlerinden biriymiş
gibi yapmaya çalışırken boynunu yaraladığına...

Üzerine söz söylenemeyen bir söz gibi
gölün tam ortasında,
bir siyah kuğu duruyorsa,
o da alışmıştır mutlaka siyah bir kuğu olmaya.
Ölümü yavaşlatmaya ve fazla görünür durmaya.
Başka türlü kalıp,
bitkin düşürücü bu yükle yaşamaya.

Siyah bir kuğu keyfini süremez siyah bir kuğu olmanın.
Sanıldığı gibi ne kadar olağanüstü olduğunun düşlerini
görmez geceleyin.
O, hiçbiri değildir hakkında uydurulan hikâyelerin.
Üzüntüsünü çekmemek için hakkında uydurulan
kaba akıllı hikâyelerin,
söz değmesin, ses gelmesin diye gövdesine,
en ıssız yerinde duruyor bu gölün.

Ne ki kurbağalar en ısrarcı, en gürültücü
hayvanlarıdır yeryüzünün.
Gürültüsünü edebilirler siyah olsa bile bir kuğunun.

Gelip buldular onu, gördüm.
Bağıra çağıra tartıştılar boynunu, tüylerini
ve meşum yalnızlığını onun. Öyle çok sordular ki, nedenini,
niçinini siyah kuğu kaldırıp kanatlarını batırdı suya,
bir daha hiç çıkmamacasına.
Soylu ve eski bir kraliçenin
tebdili mekân gezerken bulunduğunda yapacağı gibi,
kendi eteklerinde boğulup gömüldü suya.

Boğulan her siyah kuğu gibi
gölgesi zamandan bile önce
gitti.

Kurtarmak istedim onu,
dünyevî adaleti yerine getirmek için. Kalkıp koştum
gölün erafında, bulabilmek için ona en yakın kıyıyı.

İntihardan kurtarılmış bir kuğu artık bir kuğu olabilir mi?

...

Kaba akıllı kurbağalar kazanmasın, benim kırık isteğim
bu idi.

Öyle hızlı koştum ki kıyıda, öyle gözüm kapalı,
ancak burun buruna geldiğimizde fark ettim onu.
Nasıl görmedim şimdiye dek? Hayret doğrusu!
Yağmur muydu onu saklayan?
Epeydir beni izliyor olmalıydı uzaktaki ormandan.

BOĞA

Kocaman soluğunun buğusu cisimleşip kalıyor
yağmurun ortasında. Anlıyoruz her nasılsa,
birimizden birinin kıpırdamayacağını yağmurda,
sonsuza dek ıslansak da. Sağrılarından çıkan ateş
titretse de havayı, nasılsa anlıyorum;
ben güvenli bir uzaklığa varmadıkça inmeyecek suya.
Susuzluktan delirse de istemiyor gövdesinin dönüşmesini,
kalp titretecek zalim bir korkuya.

Kıpırdamayacak bir boğa duruyor, durup donuyor
karşıdaki ormanda.
Kudretini sınamak istemiyor bir zavallıda.

Yeryüzünün bir noktasından kaçıp buraya,
barışmak için kendi iç organlarıyla, duruyor ormanın
kıyısında. Bir ülkesinde insanoğlunun, dev bir gövdeyi
alt etmekte neşe bulanların geniş coğrafyasında
çok kıymışlar canına. Kapatıp onu karanlıklara,
oymuşlar tırnak diplerini, boynunu yarmışlar
ödlekliği süslerle örtülen bıçaklarla.
Ancak gücü tükenince çıkarıp onu kalabalıklara,
eşit bir kavga yalanıyla, gülünç etmişler büyüklüğünü.

İnsanoğlu şehvetle sever büyük gövdelerin düşüşünü.

Bilerek başına gelecekleri boğa, katlanmış buna.
Kudretini kullanıp alanları kana bulamaktansa,
en beter işkenceyi yeğler,
boğa kadar güçlü olduğunu bilen bir boğa.
Boğa biliyor şimdi, suyun kıyısında:

Güç daha utanç vericidir güçsüzlükten,
gerçekten güçlü olana.

Kudretini etinin en saklısına kilitlemeyi yeğler bir boğa.
Çirkinlik saydığı kudretini göstermek zorunda
bırakmasınlar onu diye,
cümle mahlûkata, yalvara yalvara.

Ancak yenilmez bir boğa gönül eğer,
gücünü saklamak için sırtlanlara yalvarmaya;
sırf dahil olmamak için
mide bulandırıcı bir dalaşmaya.

Bir ağacın üzerine çıkmalıyım şimdi ben de,
olabildiğince usulca. Boğaya yol açmak için, suya.

Bir boğa için umulmadık hafif adımlarla vardı boğa,
durgun suyun kıyısına. Elbette vakit vererek
kurbağalara, çekilmeleri için uygun ve güvenli bir kuytuya;
kuğulara, bozmadan boyunlarını gitmeleri için karşı kıyıya.
Şefkati kudreti büyüklüğünde olan boğa,
daldırdı burnunu suyun en tok gözlü, en küçük yerine.
Sessiz bir iştahla içti suyu,
kıymetini bilerek içmenin,
şükran duyarak yağmur yağdıran havaya.
Sonra kaldırdı başını, baktı ağaçtaki zavallıya. Güldü.
Böyle
hazin
gülebilir mi bir boğa?

Etrafı korkutmak isteyip de gücü yetmeyen tüm mahlûkata,
utanç versin diye göndermiş olmalı, oyuncu bir tanrı onu
buraya.

Yenemeyenlerin değil, yenmeyenlerin yol göstericisi olarak
boğa, bir kuzu gibi zıpladı toprakta.
Herkesi korkutan ağır gövdesini savurarak havaya,
bayram etti kavuştuğu için,
gövdesini korkuya dönüştürenlerin olmadığı bir ovaya.

Çıplak toprakta yenilmez boğa.
Ancak karanlıklarda saklanıp, sözleşip hep birlikte,
üzerine üşüşen
ödleklerin süslü bıçaklarıyla düşer toprağa.
Kıvranır, ondan korkan gözlerin yarattığı mide bulantısıyla.
Boğa, tiksinerek kendi gücünden, kabul ederek işkenceyi,
dalar gözle görünmeyen bir uykuya.
Sevinir bıçaklılar,
zaferlerini ilan ederler boğada.
Boğa, hep isteksizdir bu zaferi yalanlamak konusunda.
Bir boğa gönül düşürmez kazanmaya,
sinsi ödleklerin ürküntü çığlıklarını yeniden duyacaksa.

Bir kuzu gibi zıpladı kocaman boğa. Kalın derisi
dalgalanarak sarsıntıyla, dalıp gitti otlara. Koşup gitti
unutmaya;
kudretini etinin neresinde sakladığını bile unutmaya.

İndim ağaçtan. Yağmur dindi aniden.

SİNCAP

Çıktığım ağaçtan inerken düşündüm doğrusu.
Bana bütün bunları söyleten keder mi?
Bir insanoğlu olsaydı yanımda, hiç beklemeden onaylardı
'derinden yaralı' olduğumu.
Bana sorulacak olsa, görünüp görünüp kaybolan
sincabı göstermek isterdim ona, bir lokma kadar olup da
yine de hareketlendirebilen karanlık ormanı.

Kuşku yok ki, içimde kıpırdayıp duran
sakin sevincin resmidir onun ruhu.
Sincap ormana doğru çekiyordu yolumu.

Bacakları az geliyor sevincine besbelli. Yırtılacak gibi oluyor
derisi, kalbindeki hareketin birazına olsun katılmaya
niyetlense bedeni. Sevince kesmiş eti.
Avuç içi kadar etinin görünmezinde
tükenmez bir neşe gizli.

Bu yüzden fazla kalmayıp açıkta, buluyor ağaçta
gizlenecek ılık bir deliği.
Şüphelendirebilir onun sevinci ormanın sakinlerini.
Yakalayıp içine bakmak isterler,
bulup almak isterler sevincin geldiği kalp gizini.
Bilmezler halbuki:
Hiçbir el bulamaz etin o denli derinini.

Ete işlemiş olan neşeyi kimse söküp alamaz kendine.
Kan dolandıkça ette, soluk alıp verecek sevinç.
Neşe, sincabı hareket ettirecek
şeyler arasında.

Sincaplar ve etine neşe değmişler, böyle geçer dünyayı.
Dünyayı geçebilir böyleleri.
Olmaktan gelen sevinci, söndürüp soğuramaz,
ne kadar kıyıcı olsa da ormanın canileri;
canilerin hep ölümle ilgili olan o bet suratlı ciddiyeti.

Sincabın sevinci yaşıyor olmakla ilgili.
Yaşamaktan gelir neşenin gizi.
Durduğu anlar için hemen dememeli; mutsuzluktan.
Uyur çünkü neşe de.
Kapanıp, küçülüp kendinde, dalar su gibi bir uykuya
sincabın kalbinde.

Bırakılsa bir sincap kendi haline, ellenmeden, ılık deliğinde,
ölümüne dek sürdürebilir bu aralıksız sevincini.
Ama kargalar gagalıyor yuvasının eşiğini.
Teklif getiriyorlar cümle mahlûkattan:
Aslanlar krallığı teklif ediyor ona,
öküzler donuk huzuru
yılanlar sonsuzluğu...
Neşenin gizi için yalvarıyor bahtsız caniler korosu.

Sincap deliğin ücrasına siniyor.
Oysa orman halkı onun dışarı çıkmasını istiyor.
Mahşerî bir şey olacak birazdan,
onu bu kapandan kurtarmazsam.
Tırmanıp ağaca, ormanın zalim efendilerini uyandırmadan,
çekip çıkaracağım onu bu tuzaktan.
Neşe sürecek böylece,
bütün bütün ölüme kesmeyecek orman.

Umurumda değil doğrusu alacağım yaralar.
Çünkü sonsuz bir kanama başlatıyor etimde,
merakla sıkıştırılıp kıskançlıkla boğulan sincaplar.

Geçiyorum pusudaki vahşetin içinden, hiç ses çıkarmadan.
Neyse ki görmüyor beni hiçbiri, ağızlarından tükürük
ve kan akanlardan. Elim, ürkmüş sincabı bulmak için,
deliğe girecekken...

Bir şey tutup beni sırtımdan, savurarak ağaçlar arasından...

ALBATROS

Bir albatros beni dallardan aldı.
Buluverdi pençeleri etimin en acımaz yerini.
Tutup belimin arkasını,
seçti kuşların gök yollarından en az denenmişini.
Kanatları kırınca ağaç dallarını, ormanın suratsız meraklıları
bu gürültüyle ortalıktan sıvıştı. Böylece hiç değilse
biraz daha sürecekti, sincabın sevinci.
Göğe yükselirken içim rahat etti.

Albatros uzakta akan büyük nehre ilerlemekteydi.
Anladım ki, yolum nehirden geçecekti. Rahatlamışken,
bırakmışken etimi albatrosun şefkatine,
birden başıma beklenmedik bir şey geldi.
Nehre daha çok yol varken,
albatros beni kadınının yuvasına bırakıverdi.
Kadın albatros kıpırtısızdı. Önce bir gözüyle,
sonra döndürüp başını ötekiyle, süzdü beni.
Kuşun ancak iki gözüne birden güven verenler
kuş yataklarına konuk edilirdi.

Böyle buyur edildim albatrosların evine.
Beni buraya getiren erkek albatros
yiyecek bulmak için gidecekti.
Kadın albatrosun anlatıcı gözü ise, bu kısacık zamanda bana sevmekle ilgili bir gizi diyecekti.

Kadın albatros bana erkeğini anlattı.
Onu seçmek için epey zaman harcamıştı.
Albatros eşini seçmek için onu sınavlardan geçirir;
kolay değildir kadın albatrosu döllenmeye ikna etmesi.
Kadın albatros erkeğinden söz almalı.
Bir kuş, başına gelecekleri bilmeli, değil mi?

Yavruyu verecek yumurtanın üzerinde oturması gerekir
kadının çünkü, böyle geçecektir aylarca kuş günleri.
Bir kerecik bile kalkarsa, kuş ölüsü çıkar bu aşktan.
Kolay değildir ölü vermiş aşkları sürdürmesi.
Bu yüzden altı ay sınar kadın albatros erkeğini.
Altı ay sonra edilir kuş dilinde bağlılık yemini.
Yine de düşünerek ve kederlenerek geçirir
kadın albatros gününü ve gecesini;
kolay değildir bir kuşun muhtaç olduğunu sevmesi.
Kuş kadar hür olanın kalbini esaretine vermesi.
Ama yine de onu besleyebilecek bir erkeğe, gittiğinde
dönecek bir kuşa vermelidir kuş gönlünü.
Hak etmelidir erkek, bu özgürlük bozumunu.

Kadın albatros döndü öbür gözünü.
İlki gibi değildi hikâyenin bu bölümü.
Yavru çıkınca yumurtadan, gelecekti aşkın sonu.
Yeryüzüne hizmet etmiş olacak
ve böylece sona erecekti bağlılık oyunu.
Yemin bozulacak ve albatroslar yeni aşklar için seçeceklerdi
birbirinden ayrı iki yolu.

Kuş kalplerini yalanla küçültmemek için en iyi yol buydu;
ikisi de bunu öbür gözlerinde biliyordu. Çünkü albatroslar
geniş kanatlarını daraltmayı beceremiyordu.

Hep bir kuş ölümüyle biter
kalp ve kanat eksiltmelerinin sonu.

Kanatlarına sadece güzel olanı yazar,
güzel olan bitince gider albatroslar.
Bu yüzden gökyüzünün en geniş kanatlı kuşlarıdır onlar.
Büzmedikleri için kanatlarını katlanmak için,
rüzgârı en iyi onlar anlar.
Rüzgâr varsa durulamayacağı onların kalplerinde yazar.

Daralan yuvalara katlanırlarsa küçüleceği için kanatlar,
hep yeni yeminlere uçmalı albatroslar.
Yeminin günü bittiğinde ağlamazlar.
Ağlamak, kanat kısar.
Bu yüzden göklerin en geniş kanatlı kuşudur albatroslar.
Belki, onların halinden de bir tek rüzgâr anlar.

Kapadı kadın albatros gözlerini. Tam ben düşünecekken bütün bunların anlamını, erkek albatros yuvaya vardı. Belli ki, yuvada yeterince vakit geçirdiğimde anlaşmışlardı.

Alıp beni yine etimin en acımaz yerinden,
geçirdi ışık huzmelerinden.
Günselleri arasından ve bulutların en yumuşak kenarından... Tam alışmıştım uçmaya... Düşmeye başlayınca anladım, yolum gelip dayandı suya.

Nehir kollarını açtı bana.

III. UÇUŞ

Yolcunun Gördükleri Üzerine Düşünceleri

Nehre düşmeden, uzun uçuşum sırasında düşündüm. Çünkü hiçbir yerdeydim. Havada bile değildim. Tam havadayken biraz daha aşağıya gidiyordum. Düşündüm, düşünmek için iyi bir yerdi burası. Çünkü, bir yerde değildim.

Baktığın her bir şey konuşmaya başladığında sana,
artık bütünüyle çıkmışsındır yolculuğa.
Gördüğün her bir şey sana doğru büyüsünü salgıladığında,
yol sırrını sızdırmaya başlamıştır yolcusuna.
Çoktan göçmüşlerin dediği gibi; yolcu, yol olur sonunda.

Bildiğin için bunu en baştan, sen acele etmeyeceksin.
Yol olduğun ânı, sessizce içinden geçireceksin.

Böylece olduğun nokta, kalabalıktan şimdiye dek
olmadığın kadar uzakta. Tek yerin,
yolculuğun yersiz yurtsuz,
uçucu vatanında.
Kendine aitsin sen artık.
Kimseyle tanıdık değilsin.
Kimse bilmiyor artık seni,
senden başka.
Gürültünün etine sardığı misinaların
çekip koparılmış,
incelmiş uçları,
eteklerinden sarkmakta.

Yolun taşında toprağında, eteklerinden sarkan ipliklerin büsbütün eridiğini göreceksin. Sonunda üzerinde hiçbir izi kalmayacak gürültünün.
Sen birazdan yok kadar genleşeceksin.

Sadece kendine aitsin sen. Peri kadar hafifsin,
bir bulut bile değilsin. Artık kendini ancak saçılarak,
yayılarak, akarak ve uçuşarak sürdürebilirsin.
Kendine koyduğun addan başka bir ada sahip değilsin.
Her yerden, her şeyi, olduğu gibi bırakarak gidebilir,
hep göçte olabilirsin.
Dokunduğun hiçbir şeyde izini bırakacak,
gördüğün hiç kimsede adını biriktirecek değilsin.

Yolculuk sürdükçe her bir şeyde ne çok şey görebildiğini göreceksin. Gözünü göreceksin kendi gözünle.
Gözünü gördüğünde, bir başkasına anlatılamayacak kadar yükselecek, yükselecek, yükseleceksin.
Yüksekteyken, kalabalıkların bu senin yeni gövden için çok küçük olduğunu seçeceksin.

Biraz daha yükselirsen eğer,
köksüzlüğün yasını tutmayacağın
bir yere geleceksin.
Sen artık kendinden ibaretsin.
Sırf sana aitsin sen.
Bu, olabilecek en kalabalık, en çok halidir insanoğlunun; tadını çok seveceksin. Yeniden birilerinin bir şeyi,
en kıymetli şeyi bile olmayı istemeyeceksin.
İstesen de pek beceremeyeceksin.

Artık yolcusun sen. İnsanoğlu için
dipsiz bir uçurum kadar tehlikelisin.
Birbirine eklenerek çoğalan, kalan, kalmaya çabalayan
insanoğlu için zehirli bir bitkisin.

Sen, artık tuzak çiçeğisin.

Korkuların çağırıcısı;
örtülmüşlerin açıcısı,
iğreti birliklerin bozucususun.
Çünkü sen, gidebilmenin delilisin.
Sen, yolcusun.

Gördüklerinden tat aldın. O tatta tehlikeyi anladın.
Belki de sen hep yolda kalacak,
yolun cezbesine kapılacaksın.
Her bir şeyde birçok şey görmenin
kişiyi susturan sihrine tutulacaksın.
Bir süre sonra artık az az konuşacaksın.

Durmayı, dönmeyi istesen de yapamayacaksın.
Geri dönmeyi bilmediğin için bundan böyle hep
gideduracaksın.

BALIK

Derken nehre düştüm. Suyun dokunuşuyla tazelendi etim.
Yeniden güzel ve leziz oldu tenim.
Dirilen derim, kaydı kendi kendinde.
Sudan biri oldum ben de. Kolayca yüzebildim dibe doğru
bu halimle.

Renkli balıkların şımarıklığından geçip, küçük balıkların
doğuştan şaşkınlığından, yosunların yılışıklığından;
kurbağa yavrularının gayretine hayranlıkla ve su yılanlarının
kaçışına minnettarlıkla, vardım suyun kuytu sığınağına.
Akıntının mahmurlaştığı yuvasına. Yarı uykulu,
dalgın bu tabakada
rastladım suyun başlangıcından beri
orada olan
bir balığa.

Dokunmadım hiç bu balığa.

Dokunulamaz balıklara. Çünkü tutabilmek için bir balığı,
gövdesini sıkıştırmalı. Gövdesi tutulan balıkların
çabucak kesilir soluğu.
Körpe ve iyi niyetli olsa da, çırpınarak kovar balık,
kendi için açılmış her avucu.
Balık, ancak bakarak bilenlerin,
görmekle yetinenlerin dostu.

Durduk balıkla yan yana.

Ancak yan yana durulabilir bir balıkla.
Karşısına geçip telaşını durdurmaya çalışacağına...
Arkasına geçip kuyruğunun dalgasında hırpalanacağına...
Üstünde altında dolaşıp balığı şaşırtacağına...
Sadece yan yana durulabilir bir balıkla.
Böylece bakabilirsin balığın neye baktığına.

Ne o sana dalarak ne sen ona, çoğalarak yan yana.

Balık anlamakta.

Balık anlamanın en ferah, en doğuştan damarında.
Anladığı için, burada,
böylece durup
akan bütün şeylere bakmakta.
Balık baktığı şeyleri biriktirmeden saydam aklında,
anlayıp anlayıp
şeyleri suya bırakmakta. Balığın şeyleri anlaması,
şeylerin suda akıp gidişlerini duraklatmamakta.
Balığın anlaması aynıdır
suyun akışıyla.

Ben de baktım balığın baktıklarına.

Durdurup zihnimin işleyişini iyice, çalıştım aklımı
saydam kılmaya. Söyleyecek sözüm kalmayacaktı
az daha. Biraz daha dursam böyle
kalakalacaktım balıksı bir zamanda.
Yumuşaktı doğrusu, akıl dönüşüyordu suya.
Kendini diyemeyecek kadar duraksız bir akışta.

Derken bir kaplumbağa böldü duruşumuzu.

Yüzdü geldi buldu kuytumuzu.
Gördüğü her şeyi üzerinde taşıyan kabuğu,
balıkla ikimizden düpedüz başka türlüydü.
O yüzden bu kadar ağır, o yüzden bu kadar hüzünlüydü.
Onda, biriktirenlerin, biriktirip aklını şişirenlerin üzüntüsü.

Balık baktı bana. Sonra kaplumbağaya. Şaşarak bir aklın
bu kadar etten olmasına ve bir gövdenin
zamanın bütün yaralarını taşımasına.

Balık unuttu anladığını, suyla birlikte aktı.
Daha biraz önce burada, bir şey anlamaktaydı.
Anlamın kendi gelmeden anladığından uzaklaştı.

Yeterince sudan biri olamadığımdan belki,
su için fazla dilli,
kaplumbağa beni suyun ötesine doğru çekti.
Aklım yeniden ete döndü. Nihayetinde ben insandım,
balık olup akamadım.
Tastamam kendimden ibaret olamadım.

Giderek hızlanarak ve suyun boğuk gürültüsüne kapılarak...

Kaplumbağa terk ettiğinde beni, karar vermek için
artık çok geçti.

Su, denize geldi.

IV. DENİZ

Yolcunun 'Gençlik' Hayretleri

KILIÇBALIĞI

Denizde başıma gelecekleri nereden bilecektim ki? Ötede
bir kılıçbalığı belirdi. Bilemeden daha ne olduğunu,
bir kılıçbalığı kesti beni. Gövdemin sol yanından
boydan boya
kılıcını geçirdi.

Daldırıp en keskin yerini omurgama, çekip çıkardı dişleriyle
omurlarımdan birini. Koparıp attı karmaşık yosunlara
kemiğimi. Omurgamdaki boşluğa, ağzının içinde
sakladığı bir gümüş parçayı yerleştirdi.

Yara gövdemin ortasında.
İyileşmeyecek bir daha.
Kılıcın, denizin en keskin yerinin
izi kalacak omurgamda.
Zamanın acı tuzu...
Kılıçbalığı lekesi gövdemin ortasında.

Omurgama gümüş girdiğinden beri,
değil hiçbir şey eskisi gibi.
Çünkü gümüşte bir bilgi gizli.
Her yaranın taşıdığı gümüşî bilgi gibi.

Kılıçbalığı gitmeden önce, elbette,
bana gümüşün sırrından bahsetti:

Ben, gümüşün bilgisini koydum içine.
Artık beyaz maden var senin iskeletinde.
İnsanlık tarihi boyunca biriktirdiği tanıklığı
salgılıyor etine.
Sen, her şeyi, anlayacaksın.
Konuşanları ve konuşmayanları duyacaksın.

Sen, artık gümüş gibi zavallı, gümüş kadar bilge.

Bundan böyle, ***yüzünle orantısız bir keder var içinde!***

Tunç da koyabilirdim içine.
Hiçbir şey eğip bükemezdi seni.
Ama o vakit, anlayamazdın eğilip bükülenı.

Altın da vardı ağzımın içinde.
Yerleştirebilirdim o altın parçayı gövdene.
Kıymetlisi olurdun şimdiki zamanın.
Ama o vakit, kıymetsizliği bilemezdin.
Şimdiki zamanın alkışlarına kapılıp giderdin.

Elmasa da hayır demezdin belki.
Ama o vakit, dokunduğun her şeyi keserdin.
Kesilmeyi ve sızıyı bilemezdin.

Demir de olabilirdi şimdi omurlarının arasında.
Belki daha güçlü olabilirdin.
Ama o vakit, demirden bir iskeletle,
ezilmişlerden bahsedemezdin.

Acaba biraz çelik mi karıştırmalıydım omurganın alaşımına?
Çeliğin fetih arsızı tarihiyle
daha ele geçirici olabilirdin.
Ama o vakit, ele geçirilenlerin tarihinden
bir kelime bile edemezdin.

Madenlerin en zavallısını
en sevgilisini koydum içine.
Hiç kimse olmayı becerebilesin diye.
Çünkü gümüş kararıp hiç olur.
En parlak anındayken bile bilir
tozun toprağın halini.

Ancak hiçbir şey konuşabilir her şeyin dilinden.
Ancak hiç kimse isen konuşabilirsin
herkesin kalbinden.

Sen, konuşmak için geldin gümüş omurgalı!
Diyeceklerinin yanında biraz palavra kalır
etin, ellerin, etrafında biriktirdiğin nesnelerin,
yapıp ettiklerin. Çünkü diyeceklerin var senin.

Hatta –kederli şey elbette– sen, diyeceklerinden
ibaretsin!

Gümüş omurgalı!
Sen, bu dünyadan bir tuhaflık gibi gelip
geçeceksin.

DENİZİN BAŞKALARI

Denize düştüm, mahlûkların kalabalığına
Her yanımdan bastırdı suyun gürültüsü;
Hayvan kılığındaki erdemlerim ücraya göçtü
Kısıldı sesleri, bulandı suretleri
Kılıçbalığının lekesi, denizin karışığında örtüldü
Ağzımdaki gümüş tozları, dalgada dağıldı

"Ben" hayvansız ve kendisiz kaldı kalabalıkta
Şişti, durmadan şişti suyla
Şimdi biri görse beni,
"Ne kadar da büyümüşsün" derdi
Oysa şişen hayvansız, dilsiz, kendisiz etimdi
Her denize düşen, her orta zamandan geçen gibi...
Oysa büyümek hep teknik bir şeydi;
Hayvanların sesi ve kılıçbalığının lekesi
En başından beri yerli yerinde; içimdeydi

Ben olmayanı, "onları" gördüm suda
"Onlar" da benim gibi miydiler acaba?

Her parmağın başka bir kişiliği olduğunu, incirin kızıl karmaşasına çok uzun bakarsan geri dönemeyeceğini, ekmeğin katı kabuğu damağını kesmesin diye lokmaya teslim olup onu tükürükle iki kez yuvarlamak gerektiğini, yolda giderken nedensiz geri dönersen bunun mutlaka tekinsiz birinin dikkatini çekeceğini, rüzgârlı havada elma yerken sigara içersen diline uzaklara gitmenin tadının geleceğini, "parlamento" sözcüğünün akla masanın üzerine yayılmış iskambil kâğıtlarının resmini getirdiğini ve bunu söylememek gerektiğini, "cibinlik" sözcüğünün kulakta gülümsemeye yol açan tatlı bir serinlik bıraktığını ve çok söylersen utanç verici bir kahkaha patlatacağını, insan uyumadan önce kendi kolunun en beyaz olan iç tarafını öperse iyi rüyalar göreceğini, uyurken ellerini bacaklarının arasında kavuşturursan annenin başına kötü şeyler geleceğini söyleyen çocuklara sır vermemek gerektiğini

Sanıyorlar mıydı onlar da?
Tıpkı benim gibi miydiler acaba?
Başkalarının bambaşka sanışları mı vardı yoksa?

Her bir şeyi yoklayarak suda
Zehirlenerek, çizilerek, kesilerek ve elbette sevinerek
Gittim, gördüm, geçtim, bildim avuçlarımla

Şiştim, şiştim, şiştim deniz suyunda
Binbir bulanık mahlûkun adını kazıyarak aklıma
Hep kendim gibi sanarak onların sanışlarını da
Bu yüzden çoğu kez dilsizleşerek, doğallıkla,
Ve yeterince zaman geçtiğinde
Herkes gibi alışarak tek ve eşsiz olmaya
Şiştim, şiştim, şiştim deniz suyunda...

Biri görse,
"Ne kadar da büyümüşsün" derdi mutlaka

Yeterince şişince etim
Vardım şehrin kapılarına

V. ŞEHİR

Yolcunun Kalabalıkla Karşılaşması

NADİR PERİLER

Sanki korktuğum gibi olmadı
Ağzımın tadı, şehrin kapılarında
Sanılabilir elbette böyle;
Kişi güzel şeylere kanmanın acı bedelini hiç duymamışsa

Kanaatkârdır kimileri bu yüzden;
Pek iyi şeyler olsun istemezler
Çünkü acıklı bir yanılsama hediye eder insana güzellikler
Anlar anlamaz iyi ve güzel olanın ne kadar nadir olduğunu
Kişi ıssız bir yasa düşer
Bu yüzden en büyük zalimliğidir şehrin:
Nadir periler!
Şehrin kapılarında dans etmekteler

Kimileri bu yüzden yollarında şehrin
Gözlerinde çelikten bir örtüyle gezer
Onlar, etlerinin örtülü yerlerinde
Mutlaka, ama mutlaka
Bir peri kesiği gizler; izler nadiren görünürler

Şehrin kalbi elinde yürüyen yeniyetmeleri
Örtünmüşleri hep küçümseyerek izler
Çelik örtünün günü gelinceye dek
Hepsi şehrin dehlizlerinden bir peri diler

Kimileri, peri göründüğünde korkup siner
Kimileri dayanamayıp ayrılığa perinin elinden ölümü diler
Sonunda hepsi, çelik örtülü bir zalim olmakta birleşirler
Zalimler şehrinde, işte bu yüzden, nadirdir iyilikler
Herkes etinde bir peri kesiği gizler. Gizler

İşte böylesine nadir olduğu için periler
Şehrin kişileri, kederden ölmemek için
Türlü oyunlar düzenler
Gördüm ki; oyunlar akıl ve beden üzerinedirler
Sen ne olup bittiğini anlamazsın belki, ama
Şehrin ehil kişileri bu işleri iyi bilirler
Etlerinden sicim gibi sarkar kangrenli periler

BİRİNCİ OYUN: ENSEN – ALNIN

Önceden önemsizdi ensen
Onu apayrı bir şey yaptı şehre girmen
Hangi paltoyu giysen
Kapanmıyor boynun,
Senin en zavallı yerin oluyor ensen

Yağmur içine kaçıyor durmadan
Rüzgâr etini buluyor en kuytu sokağı bile seçsen
Çünkü...
Ayakkabılarına bakıyorsun yürürken

Bu, şehrin ilk oyunudur;
İndirirsen yüzünü, ceylan ensen açılır
Yumuşak etin şehre kalır

Yüzün yukarıda yürürsen ne çok yüzle yüz yüze gelip, göz göze, bilmeden sokak kayıtlarına geçersin. Şehrin "Yazısız Yüzler Tarihinde" küçük bir yer açılır gözlerine. Bilmediğin insanlarda gözlerinin bir ânını bırakıp, bilmediğin insanların, hesaplamadıkları anlarını biriktirirsin. Yüzünde. Yüzünde biriktirirsin. O yüzdendir; bir şehirde yaşayan insanlar, birbirlerine bakarken benzeyip birbirlerine, hep birlikte evrilirler tek ve ortak bir yüze. Her şehrin tek ve ortak bir yüzü vardır; şehre yerleşen insanın yüzü, nihayetinde, o yüze varır. Şehre gelen yabancı bundan tanınır. Birbirlerinin isimlerini bilmeseler de şehrin yerlileri, yabancı olanın yüzünü hemen ayırır.

Büyük kalabalıkla ortak bir yüze evrilmek istemeyenler, şehrin insan hafızalarına dağılmış belirsiz tarihine bile kaydolmaktan ürkenler, elbette ayaklarını ezber ederek, rüzgâra açarak *ılık* enselerini, *bir kesintisiz firarî gibi*, kısa yoldan sığınaklarına gidecekler. Hangi kumaşı sarsalar boyunlarına, enselerine üşümemeyi öğretemeyecekler. Yine de kaydolmaktansa kaygan bir tarihe, ayakkabılarına bakmayı seçecekler.

Bu, şehrin ilk oyunu;
İstersen kaldırırsın alnını
Gözlerin giriverir tedavüle
Kısılır ensen, üşümez
Kimse onun ne cılız olduğunu göremez

Bir cadde boyunca yürüdükten sonra durup baksan retinanın kayıtlarına ne çok yüz göreceksin. Hepsini bir bir düşünsen bitkin düşeceğinden, tıpkı diğerleri gibi, yürümeye devam edeceksin. Şehrin retinaları mahirdir bu konuda. Göz göze geldiği yüzleri, kendi bile bilmeden yakıştırır bir öyküye. Farkına bile varmadan sen, bin türlü hikâye zannedilir senin yüzünden. Yüzünden. Bilirsin oysa, her yüz farklıdır içindekinden.

Yüzün bu şehirde kaç retinada saklı? Düşünsene, retinanda sesini duymadığın kaç yüz kayıtlı! Sırf cılız enseni ele vermemek için lüzumsuz yüzlerle doldurdun gözünün arkasını. Mukozasıyla kalmış enseni görüp didiklemesinler diye, boyun eğip şehrin retinalarına kaydolmaya, kaldırdın alnını.

Şehrin ilk oyunudur bu,
Yalnızlıkla kalabalık arasında bırakır boynunu

Yüzünü ver onlara, ensenin beyazını görmesinler
Saklan
Bırak,
Zannedilen yüzler tarihinde senden bahsetsinler!

İKİNCİ OYUN: ENSENDE PENÇE İZİ

Annesiz babasız gibi yapar şehirde kişiler
Onlar; dikenli, zehirli, iyi giyimli öksüzler
Tek başına yenen yemeklerde vahşileşir dişler,
İntikam biriktirmeye yarar gündüzler
Sokaklarda bir kalabalık var ise eğer
Hiç göstermezler ama, gizlice, hepsi
Kapaklanacak bir kucak peşindeler

Etraflarında görünmez hâleler,
Bu yüzden şehirde ışıktan teğetler... teğetler
Hep birbirlerine değerek
teğetler
kesişirler

Unutmamak için kendi seslerini
Her gece birileri "merhaba" der
Her kırık hâleye kaza süsü verilmelidir;
Çünkü, birazdan kişiler,
Arsızca birbirlerinin denizlerine dökülecekler

Sabah olunca hâlelerden biri mutlaka söner
Biri mutlaka vurulup düşer
Katil, maktûlün hâlesini kendine ekler
Her sabah şehirde yürüyen cesetler
Çürük etler saklı güzergâhları yeğler

Her şehir kişisi "merhaba" ânında
Sabah kimin ağzından kan geleceğini hesap eder
Şehirdekiler bu hesapta iyidirler
Her diş, çelimsiz sandığı bir hâlenin peşine düşer

Gecenin bir yerinde, ehil bir şehir kişisi, tıpkı mavi-siyah jaguar gibi, adımlarını ağır atar. Kalabalığın hava damarlarından avına akar. Mahşer gözleri, ötekinin etine kanın şefkatiyle sızar.

Dişleri şimdilik ürkütmemeli taze olan ötekini. Acemi sakınımsız duruyor ötede, açmış bütün beyaz etlerini. Haberi yok henüz, daha çok yeni:

Taze ete muhtaç şehrin hayattan en vazgeçmişleri. Ah! Aslında en aç olanlardır en tok görünenleri. Soylu salınımları ardında gayretkeş bir karıncayiyen gizli.

İlk selamlaşma ile sıyrılacak aceminin taze eti. Derken kan kokusuna üşüşecek hepsi. Belli etmezler asla; sıyrığa ağızlarını dayayıp tazelemek isterler mika kalplerini. Jaguar hepsi için başlatacak şöleni. Diğerleri, iştahlarını, tecrübeli sabırlarıyla şimdilik gizlemeli. Aceminin ensesinden sızacak ilk damlaya kadar beklemeli.

Herkes birini,
Biri mutlaka diğerini öldürür şehirde
Kırık kalpler elden ele
Şehirde herkesin kanı,
Herkesin dilinde
Kanamaktan en çok korkan en hızlısıdır cinayet işlemede...

Şehirde kimse kapaklanmaz
Öldüremeyeceği kişinin bedenine
Kapaklandığını öldürmeden göndermez kimse

Bu yüzden, hep kan aktığından işte,
Et çabuk biter
Şehir taze ete muhtaçtır,
Yoksa karıncayiyenler
Birbirlerini parçalayacaktır
Her şey bir selamlaşmayla yeniden
Bir kez daha yeniden başlamak zorundadır
Şehir düşmesin diye,
Pençeler acemileri hep kendine çağıracaktır
Şehir, acemilerin kanıyla,
Kanını çalışacaktır

ÜÇÜNCÜ OYUN: PENÇELERİN AFYONU

Cinaî gecenin ertesi
Ensesindeki kesiğe bakarken acemi
Gizlice beğenir kendini
Parmağıyla izler şehrin etine koyduğu ilk işareti
Tam aynanın ensedeki kesiği gösteren yerinde
Açılır şehrin afyonlu kilidi
İçerisine çeker zavallı tazeyi

Şehre yeni gelen, bundan böyle
Bir zafer umarak şehre karşı her gece,
Her seferinde,
Heder olarak jaguar sürülerinin peşinde elbette,
Gidecek, girecek iç çembere, daha da içlere...

Bilmiyor henüz;
Hiç kimse, hiçbir gecede, bayrağını dikemez şehre;
Çünkü kalabalık, böğrünün yerini hep değiştirmekte.
Ah! Şehrin tuhaf şeyleri, birini daha,
"Birazdan bir şey olacak" hissiyle,
Her zamanki gibi kıpırdatmadan kılını bile
Peşinden sürüklemekte...

Şehrin acemisi bir pantolon beğendi aynada kendine; pantolona bir kıvrım, kıvrıma bir duruş, bu duruşa bir salınım, bu salınıma bir bacak. Hızla bir yüz yapıştırdı yüzüne. Oynadı kaşıyla gözüyle. Hızlı. Hızlı. Gözlerini biçti; gözleri çocukluk fotoğraflarına hiç benzememeliydi. Bu enayi yanaklar nasıl eksiltilecek? Kırmızılıkları gidermek için didindi. Çenesini sağa sola çekti biraz, olması gereken yerde değildi kemiği. Ensesini bıraktı öylece. Ne yapsa olmayacak; bu, aynadan belliydi.

Duruşlarına baktı iyice, duruşlarına bakışlarına da baktı tabii. Başına dolanan bu telaş da neyin nesiydi? Aklın yaylalarını sıkışık dehlizlere bölen bu mesnetsiz acele? Yüzü bu aynanın neresinde?

Hızlı! Hızlı! Sakın durma. Et yiyenlerle karşılaşırsın diye, cebinde serinkanlı bir cümle sakla! Şehrin lafını ağzına tıka. Bu son gece. Bu. Son. Bir daha çıkmak yok kalabalığa. Bu. Son. Kalabalığı yenip dönmelisin aklın yaylalarına. Bu son. Hızla. Hızla. Onların işini bitireceksin bu defa! Ensendeki kesiğin hesabını soracaksın jaguarlara. Haydi, acele ettiğini belli etmeden ve hemen çık sokağa!

Çünkü afyonludur şehrin kilidi
Çünkü...
Öyle işte
Bilse sokakların kişileri bu sırrın hakikatini
Kimse yuvarlanıp düşmezdi şehre
Şehir...
Öyle...
Şehir, hakikatsiz bir sırdır günde, gecede

Çıktı acemi Cadde'ye. Yakasındaki saftorik hercai ile ağzı karışmış birbirine. Şimdi herkes ona bakıyormuş gibi dikkat ediyor yürüyüşüne. Şehir onu mideye indirdiğinde, hatırlamayacak bu adımlarından birini bile. Şehirde yürüyenler hep unutmuş kişilerdir, bir şeylerini, bir yerlerde. Acımaz bile. Acımaz bile...

Acemi ellerini güçlü sanarak,
Sözlerini bıçaklı
Zıpkın sanarak –Ah!– sağrılarını
Zavallı...

Senin her cümlenin daha yarası açık
Vursan bile şehrin etlerine
Senin acıtacak yerlerin tutuk.

Kimileri, kimsenin canını yakamazlar. İyiden iyiye niyetlenseler de tam vuracakken kırılır bilekler. Kimileri doğuştan "insan" kişidirler. Ki bu yüzden onlar, herkestir.

Vurmazlar. Hiç vurmadılar.

Vurulmak yeğdir. Acı herkesindir. Tektir et; insanlar arasında bölüşülmüştür. Ki bu yüzden, vurmak da vurulmak da birdir. Böyleleri şehre düştüğünde, taze kanın haberi kulaktan kulağa gezecektir.

Adaletli bir oyundur buluşma, aslında:
Jaguarlar ağızlarını açacak,
İçlerinden biri kapıdan giren acemiyi kapacak
Acemi pençeden pençeye...

Ama acemi de böylece şehrin tadına bakacak
Sonunda herkesin ağzında karışık kanın tadı kalacak

Çaylak birazdan,
Kendi beyaz etinin kıymetini unutacak
Şehrin afyonlu balı boynundaki kesikten sızacak

Çocukkendir ya hani: dizindeki ilk yaradan
Kendi kanının tadına bakar insan:
Ürkütücü bir lezzet,
Günahlı bir rayiha,
Uçup uçup süzüldüğün bir rüya

Bundan mı acaba, şehrin acemileri,
İlk kez düşen çocuklar gibi,
Sıyırtırlar etlerini kalabalıklara? Sırf o ilk yaranın,
O ilk kanın tadını hatırlamaya:
Ürkütücü bir lezzet,
Günahlı bir rayiha,
Uçup uçup düştüğün bir rüya

Bakmak için kendi tadına,
Şehrin acemileri yara ararlar sokakta

Ah kemiksiz et! Ah kolay lokma!
İçtiğin kan
–öyle sanıyordun ya çocukken–
Dilinin üzerinden kayıp
Yeniden damarı bulmayacak
Şehir senin kanını böyle böyle
Tatlı, afyonlu pençeleriyle
Azaltacak

DÖRDÜNCÜ OYUN: GECENİN ÇEKİRDEĞİ

Gecelerden bir gece, sabahların birinde
Anlar acemi nihayetinde;
Şehrin pençesini de, afyonu da,
Kendinin ne acemi olduğunu da

Kapıdan bir başka acemi girer çünkü
Jaguarların yeni acemiye yürüyüşünü takip eder gözü
Kendi eski filmini yeni zavallıda izler
O aceminin ensesinde artık,
Kendisininkinden daha tazedir kanlı izler

Böylece şehir ona kendi kuralını söyler:

Arkana bakma. Taş olursun!
Kural bu. Tabii ki yorulursun!

Kimse konuşmuyor dün geceden
Bak, yok senden başka olup bitenin üstüne düşen
Onlar susuyorlar kuralı bildikleri için
Tekrar ediyorlar içlerinden

Arkana bakma. Taş olursun!

Zaman birikmez şehrin gecelerinde Her bir gece eriyip gider kendinde. Kimse ekleyemez geceleri birbirine. Bir gecenin kişisi, aynı kişisi, benzemez başka bir gecede kendine. Avare istekler, senden habersiz dengeler, hep değişen şeyler...

Kalabalıktır şehevî bedeviler!

Seni, oyuna alınmak için
Ağlayan sümsük bir çocuğa çevirirler
Aslında ne sen ağlarsın ne de sana gülerler
Ama yine de işte...
Şehirdekiler, kalpsiz çocuklardan beterdirler

Birikiyorsa da şehrin zamanı
Kayıtların yeri, kişilerin müptezel kaytusu

Sen bu dağınık tarihle baş edemezsin
Ah çocuğum!
Arkana bakma. Taş kesilirsin!

Şehrin kişileri, gecenin her kapısında düşerler selamlaşma şüphesine. İstenmeyen, niyeyse istenmeyen selamlar, kırılıp düşer yere. Yerlerde büzüşmüş yüzler, ezik yüzler; yapış yapıştır birikintiler. O yüzler, yeni geceye, yüzleri bir önceki gece yerde ezilmemiş gibi başlamak mecburiyetindeler. Yeni bir geceyle kişiler, yeniden tedavüle girecekler.

Ruh zindelikleri ve şehrin renkli kişilikleri böyle imal edilirler.

Mamul gözler, manevra kabiliyeti yüksek gövdeler... Aslında ceplerde gizlice kopartılır şehirde, nasır tutmuş olsa da etler. Yüzler, hep başka bir gece olacakmış gibi tetikte bekletilmelidirler. Tetikler. Tetikte beklemekteler.

Sen buralı değilsin
Arkana bakma. Taş olursun!
Sen olduğun yerde dur,
Nasılsa şehirde bir yolunu bulursun
Nasılsa olursun, nasılsa dursun

Bir gün masada sen yokken
Akıllarına geleceksin
Seni arayacaklar...
Sanıyorsun, değil mi?

Arkana bakma. Taş olursun!
Konuşma onlarla
Lâl!..
Onlardan olursun

VI. EV

Yolcunun Sakin Durağı

YEDİ AĞRI

Anlayınca oyunları ve kuralları
Gitgide çekilmez olur katılmanın yorgunluğu
Kazanmanın bilgisini anlar anlamaz
Bırakmalı insan oyunu
Yenilmenin değil;
Yenmemenin hikâyesidir bu

Çünkü:
Şehir, "Hayır" diyemeyecek kadar vazgeçmiş bir kadındır;
Konuşmak istemediği için sevişmektedir
Çok dövülmüş şehirdir köpek;
Artık acıya cevap vermemektedir
İçlerine dokunan diriltici sözler,
Şehirlilerin uyudukça derine gömülen ağrılarını
Elleyememektedir
Bu yüzden işte,
Şehirdeki her konuşma biraz boşunadır

Her ağrının uyuyacağı bir açı vardır. Uykuda, kendini unutarak kendileşen beden, deneyerek o açıyı keşfedecektir.

Beden, kendi ağrısını dindirmeyi bilir. Beden, ağrıları için uyutucu açılar, tepeler kurabilir. Her tepe bir ağrıyı gizleyecektir. Bu yüzden etlerimizdeki, içlerimizdeki tepelerde uyuma açılarını bulmuş binlerce ağrı yerleşiktir. İnsanları kıpırdatmak, tepelerini yıkmak bu yüzden tehlikelidir.

Şehirleri ve şehirlileri çekiştirmek, tepelerde uyuyan ağrıları diriltir.

Her evde, –lar yaşar; insanlar
Ağrılarını uyutacak tepeler kurarlar
–Lar, –ler, bitişik nizam,
Yeni ağrılar için yeni günlere başlayacaklar

İnsana ağrı veren insanlar
Yarın yine merhemsiz çarpışacaklar
Sonra dönüp başka insanlara
Ağrılı yerlerini yalatacaklar
–Lar ve –ler,
Yalayarak ve ısırarak yaşayacaklar;
Yalatarak ve ısırtarak...lar

Oysa tükürük yara açar ette:
Uzun dayarsan yumuşak ağzını bir bedene,
Kısa geçirirsen keskin ağzını bir bedenden,
Her ikisinde de...

Oysa tükürük yarasını kapar etin
Uzun dayarsan ağzını bir bedene,
Kısa geçirirsen keskin ağzını bir bedenden,
Her ikisinde de...

Yaralar açılacak etinde
Sonra unutacak yaralar kendini etinde
Üçüncü bir şey yok bu şehirde
Öbür şehirde de... Öbüründe de...

Uyuyan ağrıları diriltme!
Ne şehirde, ne şehrin kişilerinde

Tükürüğün kalsın yanağının içinde,
"Hayır" demeye takati olmayanları öpme
Sen de itişken kalabalıklar gibi
Şehrin tepelerinde birikme
Tepelerde tepinip şehrin ağrılarını diriltme
Yedi ağrının yedi tepesinde dikilme,
Sana göre değil bu iş
Çünkü:
Isırırsan ağzın acır senin
Yalarsan zehirlenirsin
Bu şehirde düşen her halükârda sensin

Ama yine de ancak denizli şehirlerde kendi başına kalır insan. Çünkü yüzünü denize dönebilirsin. Böylece sırtını çevirirsin kalabalığa. Denizsiz şehirlerde ise nereye dönsen insan, nereye dönsen.

O yüzden işte, iyi geçinmelidir birbirleriyle, denizsiz şehirlerde kişiler. Denizli şehirlerdeyse, insan yüzlerine çarpmadan da yaşayabilir isteyenler.

İn. İn denize
Yüzünü denize dönersen çünkü,
Sırtını dönersin arsız kalabalığın kişilerine
Ancak denizli bir şehirde kalırsın kendi başına
Denizli başına

Kişiler hep aynı. Gitgide birer ayna
Yüzünün aksi,
Hep tersine düşecek onların sularına
Bırak, o aynalar değil;
Bin benzemez dalga kaydolsun retinana
Ensen güneşe, alnın rüzgâra

Bak, iyice bak, deniz dolsun gözüne
Nasılsa rastlarsın,
Bu şehirde bile mutlaka,
"Gözüne deniz kaçmış" diyecek birine,
"Saçında kuş kalmış" diyecek bir başkasına

Aklına kulağını dayayacak biri,
Yüzüne değil, baktığın yere bakacak
"Denizi sıkıştırıyorlar, su acıyor" deyince,
Şaşırıp, ağzına değil; denize dalacak

Yedi ağrılı bu şehirde
Ağrılarını diriltmeden dokunacak
Sızıyı deşmeden uyutacak

İn. İn denize

ŞENLİKLER

İnerken denize, şehrin iç yollarından geçtim.
Kadınlar ve erkekler gördüm.
Kadınlar ve erkekler dönüyorlardı.

Kadınlar ve erkekler dönüyorlar. Durmadan karışıyorlar birbirlerine. Dolaşıp düğüm oluyorlar. Korkusuzca yapıyorlar bunu. Unutmak yalanında birleşecekleri lezzetli günahlarını işliyorlar. Sarhoşluk iksirlerini bu gizli sözleşmenin işareti olarak gösteriyorlar birbirlerine. Sabaha kadar sürecek bir tür sevişme-karışma kararlaştırıyorlar yanak kızarıklarında. Etleri fazlalaşıyor her birinin.

Yeteri kadar unutkan olanlar buluyorlar birbirini. Yine de biliyorlar, etin hafızasını silmek için, birbirlerinin ağızlarına hep daha çok, hep daha çok iksir dökmeleri gerektiğini.

Kurdeleler, kollar, saçlar, bacaklar ve gitgide aynılaşan yüzler... Bir gece sürecek bir bayramı nafile çekiştirmekteler. Bir gün sürecek bir şenlik için mevsimler boyu sıkılmış insanların hıncı bu; kahkahayı yüzde geren, ağzı ürkütücü genişleten.

Bu kararlaştırılmış saçılma, utançla toplanacak, büsbütün karnaval insanlarına dönüşmenin tehlike çanları çalınca! Sıkıntıyla dönecekler emniyetli evlerine. Paralarını, çocuklarını, zamanlarını biriktirecekler yine. Hepsini –her nasılsa– sonra kullanmak üzere. Bıkmadan olup bitenleri anlatacaklar birbirlerine. Bıkmadan olup, bıkmadan bitecekler;

Kalırdım, hiç gitmezdim; inansam yarın da böyle olacaklarına. "Leziz Günahlar Şehri" kurulacak olsa, tırnak diplerimden kan akıtırdım harca.

Ah! Ah! Keşke şehir bir gün kendinin farkına varsa.

Ama biliyorum ki, unutturucu iksirlerini içmeseler de böyle olabileceklerini söylesem onlara, bir daha hiçbiri konuşmaz benimle. Büsbütün karnavala kesmeyi önersem, şehir meydanında hızla bir darağacı hazırlarlar bana. Çocuklarına gösterirler beni, en korkunç mahlûku olurum yeryüzünün. Benden korkmayan çocuklarını döverler; çünkü, onlar öyledirler!

Gizledikleri yerlerine işaret edersen yalnız eline bakar, parmağını yerler.

Tam devam edecekken yola, kıyıya doğru, bu şenlik alıkoyamaz beni. Çünkü fazla kısa bir yalan. Belki biraz daha uzun olsa, hiç değilse bir ömürcük kadar, kalırdım, gitmezdim buradan. Doğrusu şu ki, aldırmazdım çürüyen bilgi organıma da. Çünkü kalmaya değecek bir yalan, –sen de biliyorsun ya– elbette daha yaşanası bir şeydir yalnız bir yolculuktan.

Haydi bakalım kalabalık! İçim rahat kıyıya inerken. Biliyorum:

Bozuk, huysuz ve tatsız tanrıların seni korur! Eğer onları bacak aranda tutup böyle, böyle şımartırsan!

TESPİHBÖCEĞİ

Öyle ise,
Hayvanlarını gördün
Denizi geçtin, büyüdün
Şehre geldin, oyunlara katıldın. Aferin!
Kalabalığın sahte şenliğinden de geçince,
Nihayet, ağrılı tepelerden "kıyıya" indin
Kıyıya varmayı becerebildin

Şimdi sen burada dur biraz
Su olamadın çünkü;
Akışını düşünmeyen su olamadığına göre,
Bırak damarların açılsın zamanın suyunda;
Kendi biçiminde bir çakıl ol akıntıda
Acıtmadan, yavaşça kazısın
Yıkasın seni zaman
Dur. Akıp gitsin bu fazla seslerin

Çünkü, nasıl olsa...
Bilmiyor musun yoksa,
Her bir dokunuşunda sana,
Bir tespihböceği yapacak seni bu dünya

Kalabalık senin her seferinde toparlanıp yuvarlak oluşuna
Şaşırıp dokunacak, hayret edip acıtacak:
Bu yüzden işte,
Tespihböcekleri, ölene dek
En çok kendi gövdeleriyle konuşacak

Boğanın gücünden, sincabın neşesinden
Yunusun iyiliğinden ve albatrosun görkeminden
Kaplumbağanın zamanından ve siyah kuğunun zarafetinden
Hayvan kılığındaki bütün o erdemlerden,
Bütün bu sızılı yolculuğun sonunda,
Sende silik ve bilge bir tespihböceği kalacak
Dünyanın kendine hayret edişini,
Kendine saklanarak cevaplayacak

Eni konu bir tespihböceğisin bak!
Dünya, hayret etmekten sıkılınca unutan bir çocuk,
Hep bir halden bilmez şımarık olarak kalacak
Sen ise;

CILIZ ZIRH
KENDİYLE KONUŞAN TEN
AÇILMAZ KÜRE
YÜZÜN İÇİNDE KİLİTLİ ÇÜRÜK GÜLÜMSEME

"Hayat" dediğin evrile devrile...
Dönüşüp nihayet bir tespihböceğine...
Öyle işte...

KIYI EVİ

Sabun kokulu yerlere çekil
Islak balkonlara git
Nemli, serin tülbentlere sar ellerini,
Bütün etlerini, bembeyaz
Yıka, pakla dilini ve gördüklerini
Biriktir sakız gibi kâğıtlarda ışıklı sözlerini

Sen çekil harp meydanından, beceremiyorsun
Bu meydanda bulaşık ölümler var
Kurtçuk kurtçuk büzüşmeler, itişmeler hep
Kurtlandı etler diyorum
Seninki ya da başkasınınki
Ne fark eder ki!

Sen, ikindi vakti odalara dolan güneş tozlarına dal
Bir kedinin yanından geçen insanlara bak
Sesleri dinle
Kulak ver evrenin sesine ve ötesine
Ses, *omurganın tıslayıp uğuldayan flütünde, üfle!*
Birik sen, birik kendinde
Kalabalık oyalansın
Harp meydanının gündelikçi haberleriyle

Kaydet seslerini,
Böylece bir gün, biri
Anlayacak, tıpkı senin gibi "olunduğunu"
Durulacaksa cehennemin kıyısında
Ancak böyle durulduğunu

Anlayacaklar,
Ne içindekine ne dışındaki kalabalığınkine
Hiçbir cehenneme fazla yaklaşmamak gerektiğini

Büsbütün yanan bir daha yanmaz çünkü
Alev olmaz, ışık çıkmaz ondan
Her seferinde bir kez daha yanacak kadar yanmalı kişi

Durulacak yer, cehennemin ne içi ne dışı;
İç'in ve Dış'ın aynı anda tınladığı yer:
İç'in ve Dış'ın ortasındaki kıyı
İç'te ses tınlamaz
Dış'ta tınlayan ses duyulmaz

Bu meydandaki seslerin hiçbiri,
Zamana kalmayacak
Her şey gerçekleştiği zamanın içine düşüp,
Bir kumulun bir iskeleti yutuşu gibi,
Sesler, kendi zamanlarınca yutulacak

> Senden, bu gidişinden, gelişinden, beceremeyip çekilişinden, karar veremeyişinden, dalıp gidişinden, kahrolup parçalanmandan, dönüp yine birleşmenden, kuru bir hikâye ile bir tutam saç kalacak.

Düşün bir kez,
Saçların sesinden daha uzun yaşayacak
Şu karga,
Bu kâğıtlardaki mürekkep çürüdüğünde
O denizin kurumuş yatağından yine uçacak

Elini savur havaya şimdi
Açılan görünmez yarıkta
Elinin dalgaları küçülerek sona erdiğinde
Senden geriye –belki– besili bir böcek kalacak

Eksiltilmiş hikâyen anlatılırsa, bir ağızdan bir nefes çıkacak. O hikâyenin nefesi de azala eksile bir sonraki gezegene ulaşacak. Senden geri kalan nefesi, bu gezegen olmasa bile, bir sonraki soluyacak.

Bir cümlen, bir ikindi vakti çayla kurabiye yiyen bir çocuğun aklında –kim bilir, belki– yanlış kalacak. Adın, o yanlış cümleyle anılacak. Kim bilir, belki o cümle, seninkinden daha güzel olacak. Seni, şimdi hayal edemeyeceğin kızıl saçlı bir çocuk anlayacak.

O karga bu sırada
Şu denizin kurumuş yatağından
Bu şimdiki saçların, takılmış olarak ayağına
Bir başka gezegen için
Umut etmeden, ama çabalayarak uçacak

Büsbütün yanan bir daha yanmaz, unutma!
Hep bir daha tutuşacak kadar yanmalı kişi
Dur şimdi sen, yeter
Dur bu kıyıda
Kim bilir, belki bir gün, yeniden çıkarsın
Şimdi bilemeyeceğin bir yolculuğa

SUNU

Topraksın sen. Her şeyin altında duruyorsun.
Her şey senin üzerinde. Yerkabuğu bile.
Durabilirsin böylece.
Her şey kendi ağırlığındadır nihayetinde.

Sen, susun.
Akarken çarpacağın taşlardan ve taşlar için korkuyorsun.
Taşın derisi sıyrılır diye duruyorsun.
Ak bakalım.
Taş kanarsa durursun.
Acıdan korkarsan yorulursun.

Havasın sen. İçinde rüzgâr eğriliyor.
Halbuki görünmüyorsun.
Sen es.
Kalmasa bile izin, çınarlar hatırlar her esintiyi.

Ey okuyucu insan! Ben? Ben de böyleyim.
Henüz bilmiyor olabilirim:
Ben, tıpkı senin gibiyim.
İnanmak zorundasın bana; insana.
Çünkü yok iyi kalpli bir tanrı!

O yüzden işte; su, toprak, hava
Ve her birimiz birer evren olsak da,
Biri gibi duruyoruz kalabalıkta.
İşte şimdi,
Buradan, yeniden başlayabilirsin kendi yolculuğuna.

ece temelkuran

kıyı kitabı

Avuç içine saklanacak kadar küçük bir şey olsa aşk...
Keşke, saklayıp her yere götürebilsen. "Gönülçelen" hiçbir şey kalmasın üzerinde. Bırak onu, bırak kendi evinde.

Kimse kimsede o kadar yol alamaz.
Sakın bilmediğini söyleme, bilmezden gelme:
Biri en fazla magmasını geçer diğerinin. Sıra çekirdeğe gelince...

Her aşk, çamur gibi bir eriyiğe dönüşür; yol,
insanın çekirdeğine varınca.

ISBN 975-289-020-2
9 789752 890206